

CIVILNO DRUŠTVO ZA DOBRU UPRAVU: DA SLUŽI I ZASLUŽI!

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Ova brošura nastala je u okviru projekta „Civilno društvo za dobru upravu: Da služi i zasluži!“, koji sprovode Institut alternativa, Bonum, Natura, Novi horizont i Centar za istraživačko novinarstvo, a finansiraju Evropska unija u okviru programa podrške razvoju lokalnih organizacija civilnog društva i Balkanski fond za demokratiju (BTD), projekat Njemačkog Maršalovog fonda SAD (GMF). Sadržaj brošure predstavlja isključivu odgovornost autora i ni na koji način ne odražava stavove donatora.

KRATKA UVODNA RIJEČ

Ova brošura sumira diskusije sa tri konferencije o dobrom upravljanju, koje je Institut alternativa sa partnerima organizovao u okviru projekta "Civilno društvo za dobru upravu: Da služi i zasluži!".

U odnosu na aktuelni strateški okvir za reformu javne uprave u Crnoj Gori i na ključne izazove u primjeni aktuelne reforme, ona takođe sadrži i prikaz problema i pitanja, čije je praćenje prepoznato kao izuzetno važno od strane civilnog sektora.

Publikacija je namijenjena prvenstveno organizacijama civilnog društva, sa ciljem njihovog boljeg informisanja o ključnim ciljevima reforme javne uprave, dilemama u vezi sa njenom primjenom i potencijalnim doprinosom koji mogu da pruže realizaciji rezultata u ovoj oblasti.

Cilj reforme javne uprave je da ona bude što bliža i više na usluzi građanima. Zato je uloga organizacija civilnog društva u praćenju ostvarenja rezultata reforme nezamjenjiva. Ona treba da bude autonomna i orijentisana na rezultate, dakle nezavisna od Vlade i u manjoj mjeri usmjerena na zvanične procese i aktivnosti, koji često otuđuju građane od glavnih učinaka do kojih bi trebalo da dovedu.

Nadamo se da će vam teme koje smo pokrenuli tokom događaja i radionica u okviru projekta poslužiti kao inspiracija da se više uključite u ovu sveobuhvantu reformu.

Tim Instituta alternativa

Podgorica, april 2018. godine

POGLED UNAZAD: OČEKIVANJA OD STRATEGIJE REFORME JAVNE UPRAVE 2016-2020. GODINE

Uoči donošenja Strategije reforme javne uprave, u maju 2016. godine, organizovali smo konferenciju "Civilno društvo za dobru upravu – Ka odgovornijim institucijama". Civilni sektor je tokom diskusije prepoznao problem nedovoljnog učešća u donošenju odluka i manjak profesionalizma u upravi kao ključne prepreke reforme. Problem "organu u sastavu ministarstava", odnosno njihove nedovoljne odgovornosti, naročito je istaknut tokom diskusije, a tada je ukazano i na potrebu osnivanja novog Ministarstva javne uprave, koje je osnovano nekoliko mjeseci kasnije - u decembru 2016. godine.

Stevo Muk, predsjednik Upravnog odbora Instituta alternativa (IA) istakao je da je upravu karakteriše slaba konkurenca za najznačajnije rukovodeće ekspertske pozicije, mnogo službenika na mjestima gdje se radi malo, a malo njih tamo gdje ima mnogo posla.

Refik Bojadžić, generalni sekretar Zajednice opština, naglasio je da je Zajednica opština svima dostupna kao partner u jačanju transparentnosti uprave i osnaživanju saradnje sa nevladinim organizacijama.

On je naglasio da, u odnosu na lokalne samouprave, prioritetna pitanja koja bi trebalo da se riješe do 2020. godine su **problem nedefinisanog službeničkog sistema, reforma komunalne djelatnosti i finansiranja lokalnih samouprava**.

"Lokalnoj samoupravi je potrebna institucionalna podrška, tj. neophodno je formiranje Ministarstva za lokalnu samoupravu ili za javnu upravu", rekao je Bojadžić.

Na događaju je naglašeno da se su promjene u našoj upravi postale stalne, budući da proces reforme traje od 2002. godine.

Danijela Nedeljković-Vukčević, tada načelnica Direkcije za državnu upravu u Ministarstvu unutrašnjih poslova, osvrnula se na rad na pripremi Nacrta Strategije reforme javne uprave za period 2016 – 2020. godine.

"Ovo je najbolja strategija koja je ikada pri-

premljena", kazala je ona, uz naglasak da su neki od ključnih problema na kojima treba dodatno raditi jačanje administrativnih kapaciteta i kadrovsko planiranje, kao i problem nedovoljne koordinacije između organa.

Branislav Radulović, član Senata Državne revizorske institucije, iz perspektive institucije čiji je značaj za kontrolu javnih finansija nezamjenjiv, ukazao je na problem čestih promjena organizacionih struktura u našoj upravi.

Ove promjene negativno se odražavaju na vršenje kontrole nad organima uprave.

"Ne postoji nijedan resor, koji je u kontinuitetu isti", rekao je on, uz podsjećanje da je i reforma javne uprave kao takva nekad bila u nadležnosti Ministarstva pravde, da bi zatim prešla u okvir Ministarstva unutrašnjih poslova.

On je takođe ukazao i na problem organa u sastavu ministarstava, i podsjetio na član 28 Zakona o državnoj upravi koji definiše ovaj institut.

"Ovaj član propisuje da se organi u sastavu obrazuju kad obim i priroda njihovih poslova ne zahtijevaju posebno organizovanje i samostalnost u radu", objasnio je Radulović, dodatno ukazavši na paradoks da se u Crnoj Gori ovakvim organima smatraju Poreska uprava ili Uprava policije, koja, sa pet hiljada zaposlenih, predstavlja najbrojniju instituciju.

Suzana Radulović, generalna sekretarka Unije poslodavaca, osvrnula se na "Pet ubica biznisa", publikaciju koju je ovo udruženje objavilo prošle godine a koja probleme nedovoljno dobrog upravljanja u Crnoj Gori prepoznaće kao glavne barijere za biznis zajednicu.

To su, između ostalog **neodgovarajući regulatorični kvir, korupcija, i deficitarna odgovornost državnih i lokalnih organa, i problem nedovoljnih kompetencija i profesionalizma**.

Ona je ukazala na nedovoljno konsultovanje javnosti prilikom donošenja javnih politika.

"Zakoni se donose, a da mi uopšte nismo u toku", rekla je ona.

Timo Ligi, viši savjetnik u zajedničkoj incijativi Evropske komisije i OECD – SIGMA, podsjetio je učesnike na početne rezultate koje je Crna Gora ostvarila u mjerenu ispunjenosti Evropskih principa javne uprave, koji su formalisani 2014. godine upravo sa ciljem da bi služili kao neka vrsta okvira za procjenu spremnosti zemalja koje žele da se priključe Evropskoj uniji (EU).

"U poređenju za drugim zemljama, Crna Gora je dobila dobru ocjenu", smatra Ligi.

Međutim, problem na koje je on ukazao uglavnom se odnose na **proces donošenja zakona i drugih javnih politika**, koji nije zasnovan na dokazima niti na odgovarajućoj procjeni uticaja.

On je takođe ukazao na problem **organu u sas-**

tavu, naročito u pogledu utvrđivanja odgovornosti za način na koji ovi organi funkcionišu.

Milena Milošević, istraživačica u Institutu alternativa, ukazala je da su relativno mukotrian rad na izradi Strategije reforme javne uprave pretekli neki drugi sistemske zakoni.

Prema njenim riječima, Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i predložene izmjene Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o lokalnoj samoupravi dovode u pitanje osnovni cilj reforme a to je servisno orientisana i efikasna uprava, koju karakteriše rast povjerenja građana u njen rad.

"Stoga je pravo pitanje za nadležne, a ja sam im ga već i ranije postavljala bez ubjedljivog odgovora, zapravo to – šta mi zapravo želimo da postignemo Strategijom reforme javne uprave i šta ćemo ako nam njena primjena dodatno razgoliti ove sistemske nedostatke o kojima sada čutimo", dodala je ona.

Diskusija učesnika na konferenciji takođe se odnosila i na problem velikih izdataka koje građani plaćaju zbog neodgovornosti organa uprave.

Na jedan od tih problema ukazao je i izveštaj DRI iz marta 2016. godine, prema kojem je preko 70 miliona eura u periodu između 2012. i 2015. godine potrošeno po osnovu sudskih presuda protiv države koje se naplaćuju prinudnim putem.

REFORMA NA LOKALNOM NIVOU: JAVNE FINANSIJE U FOKUSU

U okviru projekta, posebnu pažnju smo posvetili lokalnom nivou. Dvije konferencije organizovali smo u Kolašinu, u julu 2017. godine, i u Ulcinju, u martu 2018. godine. Diskusija tokom dva događaja odnosila se na ključne izazove reformi crnogorskih lokalnih samouprava u koje spadaju nagomilani poreski dug i prekomjerno zapošljavanje. Kako je primjena Zakona o upravnom postupku počela 1. jula 2017. godine, ovi događaji su bili prilika i da se razmijene mišljenja i informacije o preduslovima za primjenu ovog važnog akta.

Na događaju u Kolašinu je istaknuto da visok nivo zaposlenosti u opština predstavlja opterećenje za javne finansije.

"U Opštini Kolašin, građani bi sigurno rekli da nisu zadovoljni ali oni izdvajaju duplo manje novca za finansiranje lokalne samouprave nego što su to radili prije nekoliko godina, a dobijaju isti nivo usluga", rekla je **Perunika Popović**, glavna administratorka u Opštini Kolašin.

Ona je takođe skrenula pažnju i na novi Zakon o upravnom postupku, čija je primjena počela 1. jula 2017. godine, u istom mjesecu kada je organizovan događaj.

"Službenici ne treba da postupaju po na-ređenjima, već po zakonu", naglasila je, podsjećajući da novi ZUP predviđa da se imenuju posebni službenici zaduženi i odgovorni za upravno postupanje.

Goran Rakočević, sekretar za finansije i opštu upravu u Opštini Kolašin, kazao je da je ova opština već godinu dana finansijski održiva uz mnogo nepopularnih poteza.

"Za deset godina će se pokazati da drugog puta nije bilo, najteže je prošlo, i sada bi trebalo da govorimo o razvoju i širenju. Ja vjerujem u razvoj koji čine ljudi", dodao je on.

Senad Crnovršanin, iz Direktorata za lokalnu samoupravu u Ministarstvu javne uprave, osvrnuo se na ulogu centralnih organa

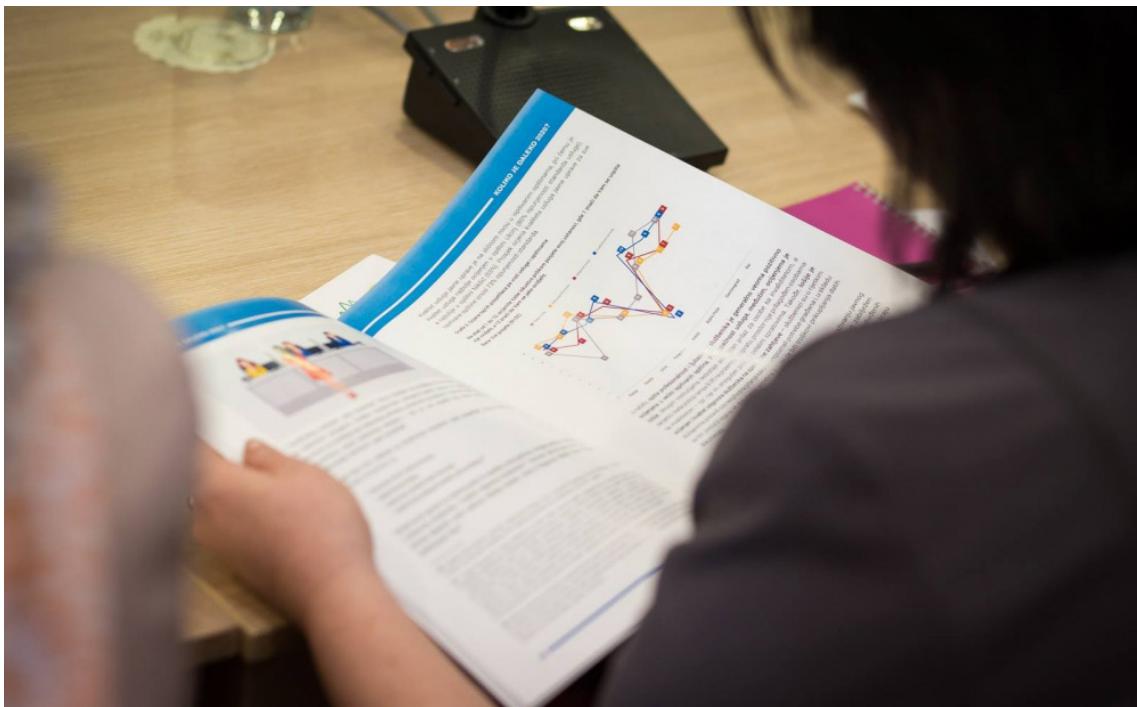
u strateškom usmjeravanju razvoja lokalnih samouprava.

On je predstavio i rješenja tada aktuelnog Nacrta Zakona o lokalnoj samoupravi, koji je usvojen u decembru 2017. godine.

"Novi zakon zadržava monotipski oblik lokalne samouprave (koji podrazumijeva da sve opštine, nezavisno od veličine, imaju jednake nadležnosti), ali je predložen i niz rješenja za unaprjeđenje funkcionisanja lokalne samouprave", rekao je Crnovršanin.

On je naglasio da se neke odredbe odnose na regulisanje trajanje mandata skupštine, uvođenje sankcija za nesavjesno obavljanje poslova, i jačanje kontrole funkcije skupštine

kroz obavezu da razmatra izvještaje Državne revizorske institucije.

"U cilju racionalizacije, predloženo je da predsjednik opštine može imati najviše dva potpredsjednika", dodao je on.

Crnovršanin je ukazao da je praćenje rada lokalnih službenika kroz ocjenjivanje važan instrument kadrovskog planiranja.

"Zato je na lokalnim samoupravama odgovornost kakve će kadrove imati", objasnio je Crnovršanin, uz podsjećanje da je u toku definisanje metodologije za utvrđivanje optimalnog broja zaposlenih u lokalnim samoupravama.

Snežana Mugoša, načelnica Direkcije Ministarstva finansija, u čijoj je nadležnosti praćenje budžeta lokalnih samouprava osvrnula se na sistem javnih finansija na lokalnom nivou.

"Kada je u pitanju rashodna strana, najveće učešće u izdacima imaju izdaci za bruto zarade, kapitalni izdaci i otpłata obaveza iz pretodnog perioda", naglasila je ona, precizirajući da izdaci za zarade zaposlenih u prosjeku iznose od 40

do 45 miliona eura na godišnjem nivou.

Trenutno se priprema Nacrt Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, koji predviđa stvaranje fonda koji će služiti opštinama za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za EU projekte. Takođe predviđa izmjenu kriterijuma za raspodjelu sredstava iz Egalizacionog fonda.

Milan Mikan Medenica, izvršni direktor NVO Natura iz Kolašina, je kazao da vrlo često nevladine organizacije doživljavaju kao prijetnju, iako proces reforme javne uprave zahtijeva zajednički rad nevladinog sektora, medija i zvaničnih institucija.

"Svjedoci smo da uprava često nije servis građanima", rekao je on, podsjećajući da je u proteklom periodu Opština Kolašin bila mjesto gdje se prekomjerno zapošljavalo i trošio budžet na štetu građana.

Milena Milošević, istraživačica u Institutu alternativa, podsjetila je da, tokom prve godine primjene Strategije reforme javne uprave, 60% aktivnosti nije sprovedeno u predviđenom roku.

“Aktuelna Strategija je u velikoj mjeri zapravo Strategija reforme državne uprave, jer brojne mjeru koje bi trebalo da se primjenjuju i na lokalni nivo nisu našle svoje mjesto u ovom strateškom dokumentu”, naglasila je Milošević.

Ona je podsjetila i na ranije preporuke Instituta alternativa da se uradi analiza uspješnosti pojedinačnih lokalnih samouprava u ubiranju sopstvenih prihoda, i da se povežu Poreska uprava i lokalne samouprave u dijelu obračuna koncesionih naknada. Na taj način, opštine bi bile u mogućnosti da ostvare uvid u prihode koje mogu očekivati po osnovu koncesija.

Tokom diskusije je bilo riječi o smanjenju broja zaposlenih i racionalizaciji troškova, naročito na primjeru Opštine Kolašin.

Međutim, istaknuto je da je vrlo teško naći kriterijum za utvrđivanje optimalnog broja zaposlenih, dok su predstavnici Opštine Kolašin naglasili da je posao analize radnih mjeseta i potrebnih poslova u manjim jedinicama lokalne samouprave jednostavniji nego na centralnom nivou.

Takođe, naglašeno je da su u Opštini Kolašin 23 osobe bile radno angažovane na nezakonit

način, prije nego što se krenulo u racionalizaciju lokalnih organa.

Na događaju je ukazano i da opštine imaju poteškoće da pronađu sredstva za kapitalna ulaganja, zbog obaveza otplate poreskog duga i velikih izdataka za zarade.

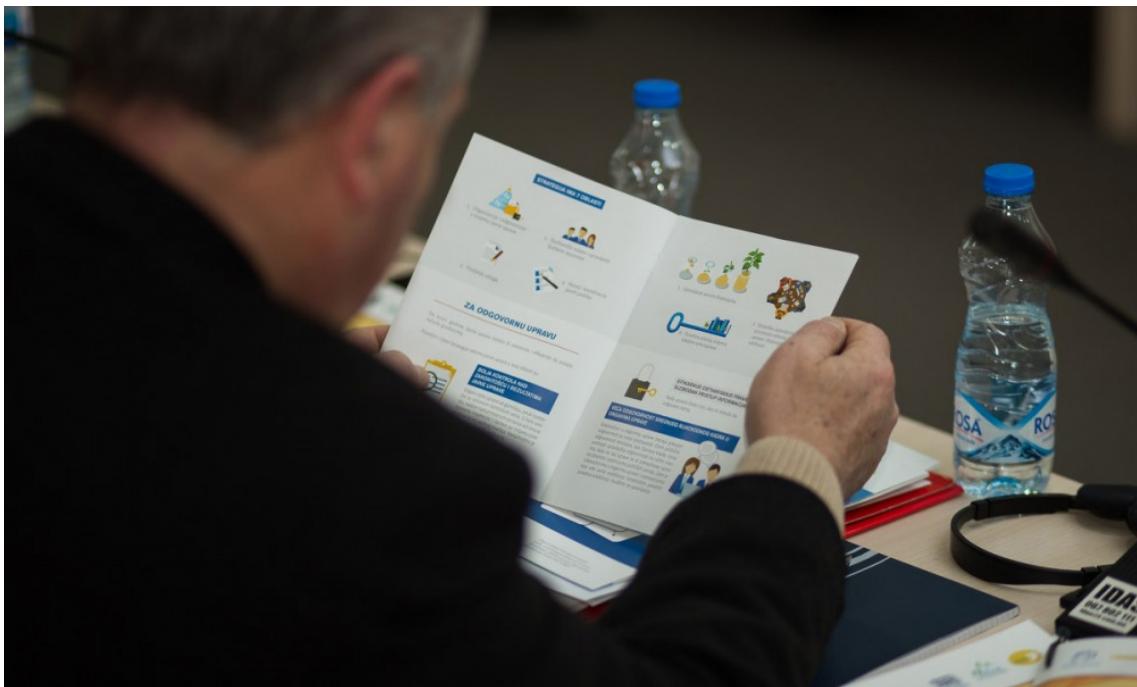
Tokom posljednje konferencije u Ulcinju takođe je ukazano na loše evidencije opštinske imovine i prihoda, ali je bilo riječi i o novinama u zakonskom okviru.

Iz Instituta alternativa je ukazano da novi Zakon o lokalnoj samoupravi iz decembra 2017. godine i dalje ne uvažava specifičnosti lokalnih potreba u oblasti službeničkih odnosa.

Milena Milošević je predstavila i nalaze IA u pogledu stvaranja preduslova u lokalnim samoupravama za primjenu Zakona o upravnom postupku.

„Mi smo se fokusirali na imenovanje ovlašćenih službenika za vođenje upravnog postupka i donošenje rješenja i na razmjenu podataka, koja bi trebalo da dovede do toga da građani sami ne prikupljaju dokumenta neophodna za ostvarivanje usluge“, kazala je Milošević.

Istraživanje o imenovanju ovlašćenih službenika sprovedeno je putem elektronske ankete, koja je poslata na adresu 101 lokalnog sekretarijata u Crnoj Gori.

„Dobili smo 38 odsto odgovora, što nam govori da nije reprezentativan nalaz, ali kvalitativno jeste slikovit. Od svake opštine smo dobili odgovor barem iz jednog sekretarijata, osim Gusinja i Herceg Novog. U većini sekretarijata, njih 20, još nijesu imenovani službenici za vođenje upravnog postupka, dok u 19 jesu“, rekla je. Dodala je da nivo odlučivanja neće biti spušten na način da bude bliži građanima, ukoliko rješenja i dalje budu potpisivale starještine organa, odnosno sekretari.

Razmjena podataka po službenoj dužnosti je još jedna novina Zakona o upravnom postupku. Međutim, na događaju je ukazano i da je problematično što ne postoje podzakonska akta, koja definisu u kojem vremenskom roku organi moraju da razmjene podatke u cilju donošenja rješenja.

Institut alternativa je, osim istraživanja javnog mnjenja o percepciji javne uprave, os-

mislio i inovativno istraživanje, koje se sastojalo u tome da obučeni anketari obidu lokalne samouprave.

Ono što je zanimljivo je da je **Ulcinj, od osam opština, tokom istraživanja tehnikom tajnog posjetioca tokom 2017. godine, dobio najbolju ocjenu**. Anketari su ocijenili da je ispunjenost standarda usluge oko 80 odsto, iako se taj procenat više odnosio na pristupačnost, ljubaznost službenika i kvalitet odgovora na pitanja posjetilaca.

Načelnik u Direkciji za praćenje propisa i normativne poslove u Ministarstvu javne uprave, **Senad Crnovršanin**, saopštio je da sistem lokalne samouprave u jednom momentu nije dao kvalitetne usluge i obezbjeđio bolji status građanima, te da je to bio razlog za donošenje novog Zakona o lokalnoj samoupravi. Rekao je da su prilikom izrade zakona vodili računa o održivosti sistema, dodavši da su naplata poreza i veliki poreski dug među najvećim problemima.

Crnovršanin je rekao da su ranije postojala zakonska rješenja, koja su u praksi dovodila do necjelishodnih rješenja, na primjer da opštine

imaju više potpredsjednika. Novim Zakonom o lokalnoj samoupravi, kako je kazao, ograničen je broj potpredsjednika, ali i broj pomoćnika sekretara.

„Zakonom su jasno izvedena rješenja i bolji je nego prethodni. Ranije su postojala zvanja koja nijesu postojala u propisima... U narednom periodu predstoji donošenje podzakonskih akata. Ministarstvo javne uprave preduzima konkretne aktivnosti za realizaciju Plana optimizacije broja zaposlenih na lokalnom nivou“, rekao je Crnovršanin.

On je zaključio da veliki broj opština ima problem sa viškom zaposlenih. Dodao je da je problem pronaći sredstva za otpremnine i da Opština Bijelo Polje, primjera radi, planira da otpusti 100 službenika.

Potpredsjednica Opštine Bar, **Sanela Ličina**, istakla je da su shvatili značaj reforme javne uprave, što je osnov za nastavak pregovora za članstvo u Evropskoj uniji, dodavši da je opšti cilj reformskih aktivnosti servisna javna uprava, okrenuta građanima.

Ličina je istakla da je Opština Bar stvorila preduslove za implementaciju ZUP-a i da je potrebno da prođe najmanje godinu od početka primjene, kako bi vidjeli prve efekte.

„Od početka primjene ZUP-a određeni su službenici za upravni postupak i ispunjavaju svoju funkciju“, rekla je Ličina. Dodala je da je od Upravnog suda tokom 2017. godine pristiglo 20 presuda, izrečenih po tužbama na odluke opštine, od kojih su samo tri usvojene.

Ličina je rekla da Opština na internet stranici objavljuje statut, poslovnik Skupštine Opštine, budžet, izvještaje, odluke i ugovore.

Ličina je zaključila i da građani ne koriste mehanizme učešća u donošenju odluka:

„Javne rasprave se sprovode u skladu sa propisima i objavljuju izvještaji, ali je prisut-

nost građana vrlo zanemarljiva i nije na zadovoljavajućem nivou“.

Nazif Velić iz NVO Novi horizont saopštio je da je uspostavljena veoma dobra saradnja između nevladinog sektora i Skupštine Opštine Ulcinj.

„Lokalne nevladine organizacije često koriste institut slobodne stolice, kako bi prenijeli stavove građana i uticali na kvalitet odluka lokalnog parlamenta... U sva tri lokalna savjeta predstavnici NVO imaju svoje predstavnike“, rekao je.

Velić je istakao da je Novi horizont monitoringom došao do zaključka da Opština Ulcinj samo djelimično objavljuje informacije od javnog značaja.

„Na zvaničnoj stranici stajala je nevažeća lista odbornika, vodiči za slobodan pristup informacijama nijesu ažurirani, poslovnik o radu nije objavljen na sajtu. Opština Ulcinj i pored zahtjeva nije donijela Odluku o učešću građana u vršenju javnih poslova“.

Sekretarka Sekretarijata za upravu i društvene djelatnosti u Opštini Ulcinj, **Mirjeta Gjoni**, kazala je da je kvalitet rada administracije upitan.

Ona je zaključila da je učešće građana u donošenju odluka neznatno, iako se na sajtu Opštine objavljaju sve informacije. Međutim, tokom diskusije je ukazano i da građani nijesu bili informisani o održavanju javne rasprave o budžetu Opštine Ulcinj za 2018. godine.

Tokom konferencije u Ulcinju je istaknuta dobra praksa opštine Bar u prikupljanju poreza na nepokretnost. Ukazano je i na neophodnost vođenja registara o opštinskoj imovini i na potrebu povezivanja lokalnih samouprava sa Poreskom upravom, kako bi opštine imale uvid u prikupljanje sredstava koja im se ustupaju sa centralnog nivoa.

DA REFORMA JAVNE UPRAVE NE BUDE MRTVO SLOVO NA PAPIRU!

Tokom projekta, naš monitoring reforme javne uprave bio je zasnovan na sljedećim kriterijumima:

- dostupnosti podataka;
- dodatnoj vrijednosti koju mogu da ostvare organizacije civilnog društva;
- značaju reformskih aktivnosti za građane.

Na osnovu ovih kriterijuma, odabrane su četiri oblasti na koje smo se naročito fokusirali:

- pružanje usluga;
- odgovornost, organizacija i transparentnost javne uprave;
- razvoj i koordinacija javnih politika i učešće građana u donošenju odluka;
- upravljanje ljudskim resursima.

Broj pitanja u oblasti reforme javne uprave, kojima se organizacije civilnog društva mogu baviti je neiscrpan. Ono što svakako zavređuje veću pažnju spoljnih aktera su pitanja koja se direktno tiču građana, a čije praćenje zahtijeva posebnu ekspertizu koju civilno društvo posjeduje.

POSTUPANJE UPRAVNE INSPEKCIJE PO INICIJATIVAMA GRAĐANA

Upravna inspekcija vrši nadzor nad primjenom propisa o upravnom postupku, o državnoj upravi i državnim službenicima i namještenicima, i drugim oblastima u skladu sa posebnim zakonima. Ona sada funkcioniše kao posebno Odjeljenje unutar Ministarstva javne uprave. Međutim, izvještavanje o njenom radu nije dovoljno transparentno iako je riječ o tijelu koje bi trebalo da bude ključni garant odgovornijeg upravnog postupanja. Upravna inspekcija je dužna da u rad uzme svaku inicijativu, ali redoslijed i rok odgovora na inicijative građana nije eksplisitno propisan Zakonom.

Zato ova oblast zасlužuje veći angažman civilnog društva!

“OTVARANJE” PODATAKA

Otvoreni podaci su elektronski podaci, kojima možemo pristupiti a da ne moramo da kupimo određeni program. Oni su dostupni u cijelini i u preglednom obliku, koji dozvoljava izmjenu sadržaja. Dakle, to nisu podaci koje uprava krije u skeniranim dokumentima. Otvoreni podaci su samo oni koji se mogu ponovo korisiti izvan izvornog područja i dijeliti i kombinovati sa drugim bazama podataka, a niko ne može biti diskriminiran ili spriječen da ih koristi, ponovno upotrebljava i dijeli. Zbog toga su otvoreni podaci prirodni saveznik civilnog društva, koje ih može koristiti ne samo za potrebe istraživanja već i u praktične svrhe kroz stvaranje novih aplikacija.

Portal otvorenih podataka Vlade Crne Gore kreće sa radom 20. maja 2018. godine. Još uviđek ne znamo koji setovi podataka će biti dostupni na domenu datagov.me.

Civilno društvo ima neposredan interes da pristupom otvorenim podacima skrati vrijeme i dugo čekanje na odgovore na zahteve za slobodan pristup informacijama. Međutim, u kojoj mjeri će državni organi koristiti portal otvorenih podataka zavisi i od spoljnog pritiska, koji organizacije civilnog društva zajednički mogu da ostvare!

RODNA PERSPEKTIVA JAVNIH POLITIKA

Javne politike zasnovane na dokazima, donesene sa jasnim ciljem da odgovore na konkretnе probleme uz procjenu njihovog uticaja (analiza uticaja propisa), su jedan od ciljeva reforme javne uprave.

Javne politike (zakoni, strategije) nemaju uti-

caj samo na finansije, kroz budžetska izdvajanja za njihovo sprovođenje, već i na šire odnose u društву.

Zakon o rodnoj ravnopravnosti zato obavezuje donosioce odluka da u svim fazama planiranja, donošenja i sprovođenja odluka, kao i preduzimanja aktivnosti iz svoje nadležnosti ocjenjuju i vrednuju uticaj tih odluka i aktivnosti na položaj žena i muškaraca. Međutim, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, koje vrši nadzor nad primjenom ovog Zakona, tek će krajem 2018. godine da sprovede analizu primjene ovog akta.

Zato, civilno društvo treba da zahtijeva redovne izvještaje o rodnom aspektu javnih politika. Od našeg angažmana i pritiska zavisi i ažurnost institucija da sprovode svoje zakonske obaveze.

UČEŠĆE GRAĐANA U DONOŠENJU ODLUKA

Vlada je obećala da će tokom 2018. godine raditi na podzakonskom aktu koji reguliše sprovođenje javnih rasprava i saradnju sa nevladnim organizacijama.

Međutim, krajem 2017. godine usvojene su izmjene Zakona o državnoj upravi, prema kojima organi nemaju obavezu da sprovode javne rasprave kad se zakonom, ili strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta i u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima kao i kada se zakonom bitno drukčije ne uređuje neko pitanje.

Paralelno sa usvajanjem kontroverznih zakonskih izmjena, Savjet za regionalnu saradnju i Regionalna škola za javnu upravu, regionalne organizacije u kojima naša Vlada ima članstvo, usvojili su **Preporuke za učešće građana u procesu donošenja odluka za Zapadni Balkan**.

Preporuke su mnogo naprednije od aktuelnog

zakonskog okvira, ali je, između ostalog, i na nama da pratimo i procijenimo u kojoj mjeri će ih se pridržavati. #NašaUprrava!

ELEKTRONSKA I FIZIČKA PRISTUPAČNOST NAŠE UPRAVE

Ne postoje podaci koliko su organi uprave fizički pristupačni osobama sa invaliditetom, a još manje koliko su njihove internet stranice elektronski pristupačne.

Prema rezultatima istraživanja tehnikom tajnjog posjetioca, koje je sprovedeno u okviru ovog projekta, čak i kad je ulaz u sjedišta državnih i lokalnih organa fizički pristupačan osobama sa invaliditetom, kretanje kroz zgradu nije omogućeno.

Ministarstvo javne uprave je u 2017. godini usvojilo Smjernice za kreiranje elektronskih dokumenata u skladu sa standardima e-pristupačnosti ali se njihova primjena ne prati na sistematski način.

PRIGOVOR NA PRUŽANJE USLUGA OD OPŠTEG INTERESA

Da li ste znali da novi Zakon o upravnom postupku, koji se primjenjuje od 1. jula 2017. godine, uvodi institut kojim se dodatno štite vaša prava?

Fokus je, između ostalog, i na uslugama koje organi pružaju u cilju zadovoljenja javnog interesa, kao što su vodosnadbijevanje, odvoz smeća, ili održavanje javne rasvjete.

Ukoliko smatrate da su prilikom pružanja usluga od opšteg interesa prekršena vaša prava, možete uložiti prigovor organu koji vrši nadzor nad pružanjem konkretne javne usluge.

Koliko će se ovaj institut koristiti zavisi od naše spremnosti da zahtijevamo bolje usluge!

O INSTITUTU ALTERNATIVA

Djelujemo kao think tank, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavimo oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Oblasti u kojima radimo i ostvarujemo uticaj strukturisane su okviru programa: javna uprava, odgovorne javne finansije, parlamentarni program i bezbjednost i odbrana. Na osnovu rada u okviru naših programa, bavimo se praćenjem procesa pregovora o članstvu u EU, uz aktivno učešće u radnim grupama za pregovaračka poglavlja 23 i 32. Naša posebna aktivnost je Škola javnih politika koju organizujemo od 2012. godine. IA je licenciran od strane Ministarstva nauke kao naučno-istraživački institut 2013. godine.

Ova brošura nastala je u okviru projekta „Civilno društvo za dobru upravu: Da služi i zasluži!”, koji sprovode Institut alternativa, Bonum, Natura, Novi horizont i Centar za istraživačko novinarstvo, a finansiraju Evropska unija u okviru programa podrške razvoju lokalnih organizacija civilnog društva i Balkanski fond za demokratiju (BTD), projekat Njemačkog Maršalovog fonda SAD (GMF). Sadržaj brošure predstavlja isključivu odgovornost autora i ni na koji način ne odražava stavove donatora.

MOJA UPRAVA

WWW.MOJAUPRAVA.ME

Više o nama na:

www.institut-alternativa.org
www.mojgrad.me
www.mojauprava.me
www.mojnovac.me